

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

II. ZÓNA: ÉSZAK-ERDÉLY

A CSAKNEM 160 000 észak-erdélyi zsidó – IX. (kolozsvári) és X. (marosvásárhelyi) csendőrkerület – gettósítása május 3-án, hajnali 5 órakor kezdődött.¹ A zsidók összegyűjtése a 6163/1944. BM VII res. sz. kormányrendelet (lásd a 17. fejezetet) alapján történt, amelyet Endre László és munkatársai szóbeli közlései erősítettek meg a terület gettósítási terveiről tartott értekezleteken.

Értekezletek a gettósításról

Az észak-erdélyi zsidók gettóba tömörítésének részleteit két szigorúan titkos értekezleten tárgyalták meg. Az egyiket április 26-án tartották Szatmárnémetiben a IX. csendőrkerület járásaiban – Bihar, Szatmár, Szilágy, Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód – elvégzendő zsidótlantási műveletekről. A második értekezletet két nappal később Marosvásárhelyen tartották meg, s itt az ún. Székelyföld – a X. csendőrkerület járássai: Maros-Torda, Csík, Udvarhely és Háromszék (lásd a 13.1. térképet) – zsidóságának összegyűjtéséről tárgyaltak.

Mindkét értekezleten Endre elnökölt. A résztvevők között voltak az érintett járáások köztisztviselői karának, csendőrségének és rendőrségének vezetői és képviselői – köztük az alispánok vagy maguk a főispánok, a városok polgármesterei és vezető munkatársaik, a csendőrség és a rendőrség főtisztjei. Nagybányát például Tamásy Károly², a város polgármesterhelyettese, dr. Nagy Jenő rendőrtanácsos, a város rendőrfőnöke és Várhelyi Tibor csendőr százados képviselte.

Endre személyes kísérete az alábbiakból állt: titkára, Takács Albert, Czánik Géza aszódi főszolgabíró, akit később Szolnok-Doboka vármege alispánjává neveztek ki, dr. Rozsnyai Béla székesfehérvári hivatalnok, korábban Rákosliget jegyzője, dr. Simon Ákos katonaoorvos és dr. Tardi Sándor, a közellátási minisztérium képviselője.³ A hivatalból megjelentek között voltak a zsidótlantási akció irányítói, köztük Ferenczy László csendőr alezredes és dr. Meggyesy Lajos.

Endre ismertette a zsidók összegyűjtése során követendő eljárásokat,